

5 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Οδηγία για τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση περιλαμβάνει στο άρθρο 5 την απαίτηση η ΣΜΠΕ να εξετάσει τις "λογικές εναλλακτικές λύσεις λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους και το γεωγραφικό πεδίο του σχεδίου ή του προγράμματος" και τις σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις των εναλλακτικών λύσεων που εξετάζονται και εντέλει επιλέγονται. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι όσο υψηλότερο είναι το επιχειρησιακό επίπεδο του σχεδίου ή του προγράμματος (όπως το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Κρήτης), τόσο πιο στρατηγικές είναι οι επιλογές που είναι πιθανό να είναι διαθέσιμες. Εντούτοις, οι εξεταζόμενες εναλλακτικές λύσεις πρέπει να είναι ρεαλιστικές και ικανές να εφαρμοσθούν, και πρέπει να αντιπροσωπεύουν μια σειρά διαφορετικών προσεγγίσεων εντός των νομικών και λειτουργικών απαιτήσεων του ιδιαίτερου σχεδίου ή προγράμματος. Είναι χρήσιμο αυτές να είναι ευδιάκριτες μεταξύ τους για να επιτρέψουν να γίνουν σημαντικές συγκρίσεις των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κάθε μίας.

Μερικές εναλλακτικές λύσεις είναι ξεκάθαρες, περιλαμβάνοντας μια σαφώς ξεκαθαρισμένη επιλογή μεταξύ δύο εναλλακτικών λύσεων. Αυτές είναι συχνά οι ευρείες επιλογές που εξετάζονται νωρίς κατά την προετοιμασία σχεδίων και προγράμματος. Άλλες εναλλακτικές λύσεις μπορούν να συνδυαστούν με διάφορους τρόπους. Οι εναλλακτικές λύσεις μπορούν να ομαδοποιηθούν σε **σενάρια**, παραδείγματος χάριν σενάριο ταχύτερης οικονομικής ανάπτυξης, σενάριο της πλέον βιώσιμης επιλογής, κλπ.. Στο παρόν κεφάλαιο θα σχολιαστούν οι εναλλακτικές δυνατότητες, συμπεριλαμβανομένων:

1. Της μηδενικής λύσης (Βασικό Σενάριο).
2. Των λόγων επιλογής των εναλλακτικών δυνατοτήτων που εξετάστηκαν.
3. Των περιβαλλοντικά τεκμηριωμένων λόγων επιλογής του προτεινόμενου Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Κρήτης έναντι των άλλων εναλλακτικών δυνατοτήτων.

Στην διαδικασία σχεδιασμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων γίνεται χρήση και σύγκριση εναλλακτικών σεναρίων, όλα από τα οποία ικανοποιούν βασικές παραμέτρους και απαιτήσεις σχεδιασμού, αλλά συγχρόνως αντιπροσωπεύουν και διαφορετικές προσεγγίσεις τόσο πολιτικής, όσο και επιπέδων επένδυσης. Τα Εναλλακτικά Σενάρια συγκρίνονται με το λεγόμενο Βασικό Σενάριο, το οποίο χρησιμοποιείται σαν βάση σύγκρισης. Σε κάθε περίπτωση και για όλα τα σενάρια θεωρείται δεδομένη η παραδοχή ότι γίνεται πλήρης αξιοποίηση της ήδη εγκατεστημένης υποδομής με κατάλληλη οργάνωση και βελτιστοποίηση της διαχείρισης υπάρχουσών υποδομών και συστημάτων. Για τις ανάγκες οριστικοποίησης της διαμόρφωσης του ΕΠ Κρήτης, εξετάστηκαν σε σχέση με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος, τρία σενάρια ως εξής:

- **Βασικό Σενάριο** – Ορίζεται σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, αφορά στην περίπτωση της **Μηδενικής Λύσης**, καθώς γίνεται η υπόθεση ότι δεν υπάρχει εντελώς το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2021-2027 και εξετάζονται οι επιπτώσεις της επιλογής αυτής, με βάση τις υφιστάμενες τάσεις εξέλιξης.

- **Σενάριο 1 (Προτεινόμενο Σενάριο)** – Εξετάστηκε ως εναλλακτικό σενάριο συμβατό με τους Αναπτυξιακούς Στόχους του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κρήτης (ΕΠ-ΣΣ 2020-2023), με παράλληλη ικανοποίηση των Τομέων Προτεραιότητας του ΕΠ και διαμορφώθηκε βάσει μίας προσέγγισης “**πλέον βιώσιμης επιλογής**”.
- **Σενάριο 2 (Εναλλακτικό Σενάριο)** – Εξετάστηκε ως εναλλακτικό σενάριο συμβατό με τους Αναπτυξιακούς Στόχους του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κρήτης (ΕΠ-ΣΣ 2020-2023), με παράλληλη ικανοποίηση των Τομέων Προτεραιότητας του ΕΠ και διαμορφώθηκε βάσει μίας προσέγγισης “**ταχύτερης οικονομικής ανάπτυξης**”.

5.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ

5.2.1 Βασικό Σενάριο

Το Βασικό Σενάριο αφορά στην περίπτωση της **Μηδενικής Λύσης**, η οποία συνίσταται στη διατήρηση των σημερινών χαρακτηριστικών και της υπάρχουσας κατάστασης χωρίς καμία παρέμβαση. Συνεπώς στα πλαίσια του Βασικού Σεναρίου, γίνεται η υπόθεση ότι δεν υπάρχει εντελώς το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2021-2027 και εξετάζονται οι επιπτώσεις της επιλογής αυτής, με βάση τις υφιστάμενες τάσεις εξέλιξης, όπως αναλύονται στην **Ενότητα 6** της υφιστάμενης κατάστασης

5.2.2 Σενάριο 1 (Προτεινόμενο Σενάριο)

Το **Σενάριο 1** σχεδιάστηκε βάσει των Αναπτυξιακών Στόχων του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κρήτης (ΕΠ-ΣΣ 2020-2023) (118/2020 Απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου), οι οποίοι διατυπώνονται ακολούθως:

- **Ποιοτική Ανάπτυξη**, με εξειδίκευση της οικονομίας περιβαλλοντικά φιλικής, ενσωμάτωση καινοτομιών και εφαρμογών ΤΠΕ και παράλληλη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας.
- **Ενεργός Περιβαλλοντική Διαχείριση**, με πρόληψη επιπτώσεων στο περιβάλλον, ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης σε έργα και δραστηριότητες.
- **Δυναμική Κοινωνική Συνοχή**, με ενίσχυση της δημογραφικής/κοινωνικής δυναμικής, φροντίδα ευάλωτων ηλικιακών/κοινωνικών ομάδων και δημιουργία ευκαιριών για τους νέους μέσα από ενεργές και δυναμικές πολιτικές σε αντιδιαστολή της παθητικής αντιμετώπισης των κοινωνικών επιπτώσεων.
- **Αποτελεσματική Διακυβέρνηση**, με ενίσχυση των ικανοτήτων της δημόσιας διοίκησης και της ενεργού και αποδοτικής συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών στην αναπτυξιακή διαδικασία και υιοθέτηση κοινωνικών καινοτομιών.

Οι εν λόγω Αναπτυξιακοί Στόχοι εφαρμόζονται στο **Σενάριο 1** του ΕΠ «ΚΡΗΤΗ» 2021-2027, το οποίο δομείται από 8 Τομείς Προτεραιότητας συμπεριλαμβανόμενης της Τεχνικής Βοήθειας και 19 Ειδικούς Στόχους, οι οποίοι συσχετίζονται με τους Στόχους Πολιτικής της νέας πολιτικής συνοχής της ΕΕ. Η συνοπτική περιγραφή των Τομέων Προτεραιότητας, των Ειδικών Στόχων και των δράσεων του Σεναρίου 1 του ΕΠ Κρήτης, παρατίθεται στον **Πίνακα 5-1** που ακολουθεί, καθώς η αναλυτικότερη περιγραφή του παρατίθεται στο αντίστοιχο **Κεφάλαιο 4** της παρούσας.

Πίνακας 5-1: Συνοπτική περιγραφή των Τομέων Προτεραιότητας, των Ειδικών Στόχων και των δράσεων του Σεναρίου 1 του ΕΠ Κρήτης

Τομέας Προτεραιότητας	Ειδικός Στόχος	Δράσεις
ΤΠ1 - Προώθηση της Καινοτομίας και στήριξη της επιχειρηματικότητας	ΕΣ1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ1.1. Συμπράξεις επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς. ■ Δ1.2. Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών τοπικού χαρακτήρα.
	ΕΣ2. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ2.1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
ΤΠ2 - Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.	ΕΣ3. Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ3.1. Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων δημόσιου τομέα.
	ΕΣ4. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ4.1. Αντιπλημμυρική προστασία. ■ Δ4.2. Ετοιμότητα φορέων για αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών.
	ΕΣ5. Προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ5.1. Συμπλήρωση/αναβάθμιση των δικτύων ύδρευσης. ■ Δ5.2. Διαχείριση υγρών αποβλήτων.
	ΕΣ6. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές και μείωση κάθε μορφής ρύπανσης.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ6.1. Πράσινες υποδομές στο αστικό περιβάλλον.
ΤΠ3 - Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας.	ΕΣ7. Ανάπτυξη και ενίσχυση της βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και στη διασυνοριακή κινητικότητα.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ7.1. Συμπλήρωση/αναβάθμιση του εθνικού και περιφερειακού οδικού δικτύου.
ΤΠ4 - Ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και της	ΕΣ8. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε χωρίς αποκλεισμούς και ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ8.1. Αναβάθμιση/συμπλήρωση υποδομών παιδικής φροντίδας. ■ Δ8.2. Αναβάθμιση/συμπλήρωση των υποδομών α' βάρθμιας και β' βάρθμιας εκπαίδευσης.

Τομέας Προτεραιότητας	Ειδικός Στόχος	Δράσεις
Κοινωνικής Συνοχής.	της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ8.3. Αναβάθμιση/συμπλήρωση των υποδομών γ' βάρθμιας εκπαίδευσης.
	ΕΣ9. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται στην οικογένεια και την τοπική κοινότητα.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ9.1. Αναβάθμιση/συμπλήρωση των υποδομών κοινωνικής πρόνοιας. ■ Δ9.2. Αναβάθμιση/συμπλήρωση δομών υγείας όλων των βαθμίδων.
	ΕΣ10. Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ10.1. Τουριστική προβολή. ■ Δ10.2. Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος.
Π5 - Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.	ΕΣ11. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ11.1. Δράσεις συμβουλευτικής-κατάρτισης-πιστοποίησης-πρακτικής άσκησης-mentoring ανέργων. ■ Δ11.2. Ενίσχυση κοινωνικών επιχειρήσεων. ■ Δ11.3. Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας.
	ΕΣ12. Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς και περαιτέρω έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρίες.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ12.1. Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξη τους στην προσχολική εκπαίδευση για παιδιά σε ανάγκη και ιδιαίτερα ευάλωτα παιδιά (Νέα εναρμόνιση από 2022 και μετά). ■ Δ12.2. Ανάπτυξη και ενδυνάμωση διεπιστημονικών συμβουλευτικών και υποστηρικτικών δομών και μαθησιακής υποστήριξης/συνεκπαίδευσης μαθητών/ μαθητριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη στην εκπαίδευση. ■ Δ12.3. Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) ΣΤΕΜ.

Τομέας Προτεραιότητας	Ειδικός Στόχος	Δράσεις
	ΕΣ13. Προώθηση της ενεργού ένταξης, με σκοπό την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων, και της ενεργού συμμετοχής, και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα για τις μειονεκτούσες ομάδες.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ13.1. Προσχολική φροντίδα για παιδιά που διαβιούν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό, συμπεριλαμβανομένων των ΑΜΕΑ (μέτρα εναρμόνισης 2021-22). ■ Δ13.2. Δράσεις για την συμμετοχή μειονεκτουσών ομάδων (π.χ. παιδιά, ΑΜΕΑ) στον αθλητισμό, τον πολιτισμό και την ενεργή κοινωνική ζωή χωρίς αποκλεισμούς. ■ Δ13.3. Δράσεις εξοικείωσης με τις ΤΠΕ για χρήση στην καθημερινή ζωή και άρση του αποκλεισμού. ■ Δ13.4. Capacity building για φορείς σχετικούς με την κοινωνική ένταξη.
	ΕΣ14. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών, περιλαμβανομένων των μεταναστών.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ14.1. Ολοκληρωμένες δράσεις ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας. ■ Δ14.2. Παροχή υπηρεσιών διαμεσολάβησης σε υπηρεσίες υγείας.
	ΕΣ15. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως των ΡΟΜΑ.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ15.1. Στήριξη της αυτοαπασχόλησης σε Ρομά (ΝΘΕ). ■ Δ15.2. Ολοκληρωμένα προγράμματα για την ενσωμάτωση των ΡΟΜΑ στην αγορά εργασίας ■ Δ15.3. Ομάδες βελτίωσης συνθηκών διαβίωσης ΡΟΜΑ.
	ΕΣ16. Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης, εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες, βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ16.1. Κοινωνικά Κέντρα (μετεξέλιξη κέντρων κοινότητας με την ενσωμάτωση των ΚΕΜ, της διαπολιτισμικής μεσολάβησης και των δομών παροχής αγαθών). ■ Δ16.2. Δομές καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών. ■ Δ16.3. Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης ■ Δ16.4. Δίκτυο παροχής Κοινωνικής Φροντίδας σε ηλικιωμένους (ΚΗΦΗ). ■ Δ16.5. Κέντρα Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας ΑΜΕΑ (ΚΔΗΦ). ■ Δ16.6. Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης - ΣΥΔ (ΑΜΕΑ, Ηλικιωμένων, Εφήβων). ■ Δ16.7. Ενίσχυση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. ■ Δ16.8. Ενίσχυση υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Τομέας Προτεραιότητας	Ειδικός Στόχος	Δράσεις
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ16.9. Ανάπτυξη υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων (αλκοόλ, ναρκωτικές ουσίες κλπ.). ■ Δ16.10. Πρόγραμμα κοινωνικού φροντιστή και προσωπικού βοηθού ΑΜΕΑ, ηλικιωμένων κλπ. ■ Δ16.11. Ανάπτυξη ξενώνων άμεσης υποδοχής και βραχείας φιλοξενίας προς αναδοχή.
	<p>ΕΣ17. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ17.1. Υποστήριξη εφήβων: ανάπτυξη δράσεων σε υποβαθμισμένες περιοχές, (δράση στο πλαίσιο της στρατηγικής «Εγγύηση για το Παιδί»). ■ Δ17.2. Δράση τοπικής ολοκληρωμένης παρέμβασης για την προστασία των παιδιών και την καταπολέμηση της φτώχειας, (δράση στο πλαίσιο της στρατηγικής «Εγγύηση για το Παιδί»).
<p>ΤΠ6 - Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των Αστικών Κέντρων και της Υπαίθρου.</p>	<p>ΕΣ18. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ18.1. Εφαρμογές ΤΠΕ στο δημόσιο τομέα. ■ Δ18.2. Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων δημόσιου τομέα. ■ Δ18.3. Μέτρα διαχείρισης ομβρίων και πλημμυρικών φαινομένων. ■ Δ18.4. Αντιμετώπιση της διάβρωσης των ακτών. ■ Δ18.5. Συμπλήρωση / αναβάθμιση δικτύων ύδρευσης. ■ Δ18.6. Υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων μικρής κλίμακας. ■ Δ18.7. Συμπλήρωση / αναβάθμιση αστικών οδικών αρτηριών. ■ Δ18.8. Αναβάθμιση / συμπλήρωση υποδομών παιδικής φροντίδας. ■ Δ18.9. Αναβάθμιση / συμπλήρωση υποδομών α' βάρθμιας εκπαίδευσης. ■ Δ18.10. Αναβάθμιση / συμπλήρωση υποδομών κοινωνικής πρόνοιας. ■ Δ18.11. Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος. ■ Δ18.12. Πράσινες υποδομές στο αστικό περιβάλλον. ■ Δ18.13. Ηλεκτροκίνηση της αστικής συγκοινωνίας. ■ Δ18.14. Διεύρυνση του δικτύου ποδηλατοδρόμων και προμήθεια ποδηλάτων.

Τομέας Προτεραιότητας	Ειδικός Στόχος	Δράσεις
	ΕΣ19. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δ19.1. Εφαρμογές ΤΠΕ στο δημόσιο τομέα. ■ Δ19.2. Υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων μικρής κλίμακας. ■ Δ19.3. Συμπλήρωση/αναβάθμιση του τοπικού οδικού δικτύου. ■ Δ19.4. Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος. ■ Δ19.5. Ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων. ■ Δ19.6. Τουριστική προβολή. ■ Δ19.7. Δράσεις ενίσχυσης της βιοποικιλότητας και ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος.
ΤΠ7 - Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ		
ΤΠ8 - Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ+		

Όπως προαναφέρθηκε, το **Σενάριο 1** του ΕΠ δομήθηκε βάσει μίας προσέγγισης “**πλέον βιώσιμης επιλογής**”. Στα πλαίσια της εν λόγω προσέγγισης ο σχεδιασμός των δράσεων και η αντίστοιχη κατανομή των οικονομικών πόρων για την υλοποίησή τους κατανεμήθηκαν κατά το δυνατό ισόρροπα τόσο σε Ειδικούς Στόχους με αναπτυξιακό προσανατολισμό, όσο και σε ανάλογους ΕΣ με περιβαλλοντικό προσανατολισμό (συμπεριλαμβανομένης της ανάσχεσης κλιματικής αλλαγής και της αντιμετώπισης των επιπτώσεών της), καθώς και σε ΕΣ που στοχεύουν στην ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και Κοινωνικής Συνοχής, την προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας.

Η Κατανομή πόρων (%) ανά Τομέα Προτεραιότητας βάσει του Σεναρίου 1 του ΕΠ Κρήτης, η οποία αντικατοπτρίζει την ισόρροπη κατανομή των οικονομικών πόρων μεταξύ των ΤΠ, παρουσιάζεται στον **Πίνακα** που ακολουθεί.

Πίνακας 5-2: Κατανομή πόρων (%) ανά Τομέα Προτεραιότητας βάσει του Σεναρίου 1 του ΕΠ Κρήτης

Τομέας Προτεραιότητας	% Κατανομή Πόρων
ΤΠ1 - Προώθηση της Καινοτομίας και στήριξη της επιχειρηματικότητας	11
ΤΠ2 - Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.	20
ΤΠ3 - Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας.	12
ΤΠ4 - Ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και της Κοινωνικής Συνοχής.	14
ΤΠ5 - Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.	25,5
ΤΠ6 - Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των Αστικών Κέντρων και της Υπαιθρου.	16
ΤΠ7 - Τεχνική Βοήθεια ΕΠΑ	1
ΤΠ8 - Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ+	0,5

Από τον άνωθεν **Πίνακα** προκύπτουν τα εξής:

- Στους ΤΠ 1 και 3, οι οποίοι αποτελούν τους κατεξοχήν ΤΠ με οικονομικά αναπτυξιακό πρόσημο κατανέμεται συνολικά περίπου το 23% των συνολικών πόρων του Προγράμματος (11% και 12% αντιστοίχως).
- Στον ΤΠ 2, ο οποίος αποτελεί τον κατεξοχήν ΤΠ με περιβαλλοντικό προσανατολισμό (συμπεριλαμβανομένης της ανάσχεσης της κλιματικής αλλαγής και της αντιμετώπισης των επιπτώσεών της), κατανέμεται περίπου το 20% των συνολικών πόρων του Προγράμματος.
- Στους ΤΠ 4 και 5, οι οποίοι πρωτίστως στοχεύουν στην ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και Κοινωνικής Συνοχής, την προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας, ενώ δευτερεύοντος έχουν και αναπτυξιακό πρόσημο κατανέμεται συνολικά περίπου το 39,5% των συνολικών πόρων του Προγράμματος (14% και 25,5% αντιστοίχως).
- Στον ΤΠ 6, ο οποίος περιλαμβάνει ΕΣ και δράσεις που σχετίζονται σφαιρικά με αναπτυξιακούς, περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς στόχους, κατανέμεται περίπου το 16% των συνολικών πόρων του Προγράμματος.

5.2.3 Σενάριο 2 (Εναλλακτικό Σενάριο)

Το **Σενάριο 2** σχεδιάστηκε βάσει των Αναπτυξιακών Στόχων του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κρήτης (ΕΠ-ΣΣ 2020-2023), όπως αυτοί έχουν διατυπωθεί και στην σχετική Ενότητα περιγραφής του Σεναρίου 1.

Οι εν λόγω Αναπτυξιακοί Στόχοι εφαρμόζονται και στο **Σενάριο 2** του ΕΠ «ΚΡΗΤΗ» 2021-2027, το οποίο δομείται από τους ίδιους 8 Τομείς Προτεραιότητας (συμπεριλαμβανόμενης της Τεχνικής Βοήθειας) και τους ίδιους 19 Ειδικούς Στόχους όπως και το Σενάριο 1, οι οποίοι συσχετίζονται με τους Στόχους Πολιτικής της νέας πολιτικής συνοχής της ΕΕ. Οι Τομείς Προτεραιότητας, οι Ειδικοί Στόχοι και οι δράσεις του Σεναρίου 2 του ΕΠ Κρήτης είναι ταυτόσημοι με τους αντίστοιχους του Σεναρίου 1, όπως αυτοί παρατίθενται στον **Πίνακα 5-1**.

Η διαφοροποίηση μεταξύ των δύο Σεναρίων εγγυάται στην προσέγγιση σχεδιασμού τους, καθώς το **Σενάριο 2** διαμορφώθηκε βάσει μίας προσέγγισης "**ταχύτερης οικονομικής ανάπτυξης**". Συνεπώς, μολονότι το Σενάριο 2 περιλαμβάνει ίδιους Τομείς Προτεραιότητας, Ειδικούς Στόχους και δράσεις με το Σενάριο 1, εντούτοις το "μίγμα" του Σεναρίου διαφέρει, καθώς διαφοροποιείται σημαντικά η κατανομή των οικονομικών πόρων μεταξύ των ΤΠ, των ΕΣ και των δράσεων, με αποτέλεσμα την αντίστοιχη σημαντική διαφοροποίηση της στόχευσης, των οφελών και των επιπτώσεων από την υλοποίησή του.

Στα πλαίσια της προσέγγισης της "ταχύτερης οικονομικής ανάπτυξης" ο σχεδιασμός των δράσεων και η αντίστοιχη κατανομή των οικονομικών πόρων για την υλοποίησή τους κατανομήθηκαν κατά προτεραιότητα σε Ειδικούς Στόχους με ισχυρότερο αναπτυξιακό προσανατολισμό, έναντι ανάλογων ΕΣ με περιβαλλοντικό προσανατολισμό, καθώς και των ΕΣ που στοχεύουν στην ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και Κοινωνικής Συνοχής, την προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας.

Ωστόσο, σχετικά με τις **χρηματοοικονομικές δεσμεύσεις του ΕΠ Κρήτης 2021-2027**, θα πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα:

- Ο Τομέας Προτεραιότητας 2 δεν μπορεί να μειωθεί δεδομένου ότι δράσεις της συμβάλουν στην ποσόστωση του 30% πόρων του ΕΤΠΑ της χώρας για την κλιματική αλλαγή.
- Ο Τομέας Προτεραιότητας 5 ΕΚΤ+ δεν μπορεί να μειωθεί γιατί οι πόροι ΕΚΤ δεν μετατρέπονται σε πόρους ΕΤΠΑ και επίσης υπάρχει η υποχρέωση για ποσόστωση 30% για δράσεις κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας σε επίπεδο χώρας.
- Ο Τομέας Προτεραιότητας 6 δεν μπορεί να μειωθεί διότι υπάρχει η υποχρέωση διάθεσης περίπου 80 εκ ευρώ για δράσεις Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, συμβάλλοντας στην ποσόστωση του 8% των πόρων του ΕΤΠΑ σε επίπεδο χώρας για Στρατηγικές ΒΑΑ.

Η Κατανομή πόρων (%) ανά Τομέα Προτεραιότητας βάσει του Σεναρίου 2 του ΕΠ Κρήτης, παρουσιάζεται στον **Πίνακα** που ακολουθεί.

Πίνακας 5-3: Κατανομή πόρων (%) ανά Τομέα Προτεραιότητας βάσει του Σεναρίου 2 του ΕΠ Κρήτης

Τομέας Προτεραιότητας	% Κατανομή Πόρων	Διαφοροποίηση από Σενάριο 1
ΤΠ1 - Προώθηση της Καινοτομίας και στήριξη της επιχειρηματικότητας	13	+2%

Τομέας Προτεραιότητας	% Κατανομή Πόρων	Διαφοροποίηση από Σενάριο 1
ΤΠ2 - Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.	20	0%
ΤΠ3 - Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας.	15	+3%
ΤΠ4 - Ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και της Κοινωνικής Συνοχής.	9	-5%
ΤΠ5 - Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.	25,5	0%
ΤΠ6 - Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των Αστικών Κέντρων και της Υπαιθρου.	16	0%
ΤΠ7 - Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ	1	0%
ΤΠ8 - Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ+	0,5	0%

Από τον άνωθι **Πίνακα** προκύπτουν τα εξής:

- Στους ΤΠ 1 και 3, οι οποίοι αποτελούν τους κατεχοχόν ΤΠ με οικονομικά αναπτυξιακό πρόσημο κατανέμεται συνολικά περίπου το 28% των συνολικών πόρων του Προγράμματος (13% και 15% αντιστοίχως), ποσοστό αυξημένο συνολικά κατά 5% (2% και 3% αντιστοίχως ανά ΤΠ) συγκριτικά με το Σενάριο 1.
- Στον ΤΠ 2, ο οποίος αποτελεί τον κατεχοχόν ΤΠ με περιβαλλοντικό προσανατολισμό (συμπεριλαμβανομένης της ανάσχεσης της κλιματικής αλλαγής και της αντιμετώπισης των επιπτώσεων της), κατανέμεται περίπου το 20% των συνολικών πόρων του Προγράμματος, ποσοστό αμετάβλητο συγκριτικά με το Σενάριο 1.
- Στους ΤΠ 4 και 5, οι οποίοι πρωτίστως στοχεύουν στην ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και Κοινωνικής Συνοχής, την προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας, ενώ δευτερεύοντος έχουν και αναπτυξιακό πρόσημο κατανέμεται συνολικά περίπου το 34,5% των συνολικών πόρων του Προγράμματος (9% και 25,5% αντιστοιχως), ποσοστό μειωμένο συνολικά κατά 5% (5% από τον ΤΠ4, ενώ ο ΤΠ5 μένει αμετάβλητος) συγκριτικά με το Σενάριο 1.
- Στον ΤΠ 6, ο οποίος περιλαμβάνει ΕΣ και δράσεις που σχετίζονται σφαιρικά με αναπτυξιακούς, περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς στόχους, κατανέμεται περίπου το 16% των συνολικών πόρων του Προγράμματος.

5.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ

Στην παρούσα Ενότητα θα παρουσιαστεί η σύγκριση των εναλλακτικών λύσεων (Σεναρίων) που περιγράφηκαν στις παραπάνω Ενότητες. Η σύγκριση των εναλλακτικών λύσεων θα πραγματοποιηθεί με τη χρήση **Πίνακα Συγκριτικής Αξιολόγησης (Πίνακας 5-4)** και αντίστοιχης βαθμολογίας των επιδόσεων τους έναντι των αντίστοιχων περιβαλλοντικών στόχων.

Πίνακας 5-4: Συγκριτική αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων του ΕΠ Κρήτης 2021-2027

Τομέας ελέγχου	Βασικό Σενάριο	Σενάριο 1 (Προτεινόμενο Σενάριο)	Σενάριο 2 (Εναλλακτικό Σενάριο)
Βιοποικιλότητα – Χλωρίδα – Πανίδα	<p>Συνεχής βραδεία υποβάθμιση λόγω έλλειψης κατάλληλων παρεμβάσεων (αναπλάσεων, περιβαλλοντικών αποκαταστάσεων, ανάδειξης περιβαλλοντικών πόρων κτλ).</p> <p>Αυξημένες δευτερογενείς και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις (σε σχέση με το προτεινόμενο και εναλλακτικό σενάριο) εξαιτίας της μη συνεκτικής και μη ολοκληρωμένης ανάπτυξης της λειτουργικής ανάσχεσης της κλιματικής αλλαγής και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της.</p>	<p>Θετικές πρωτογενείς επιπτώσεις από την υλοποίηση έργων αναπλάσεων, περιβαλλοντικών αποκαταστάσεων, ανάδειξης περιβαλλοντικών πόρων κτλ.</p> <p>Ισχυρές δευτερογενείς θετικές επιπτώσεις εξαιτίας της συνεκτικής και ολοκληρωμένης ανάπτυξης της λειτουργικής ανάσχεσης της κλιματικής αλλαγής και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της.</p> <p>Ασθενείς αρνητικές επιπτώσεις από την σχετικά περιορισμένη (συγκριτικά' με το Σενάριο 2) κατάληψη εδαφών από την κατασκευή νέων οδικών τμημάτων και την ενίσχυση των επιχειρήσεων και της παραγωγικής δραστηριότητας.</p>	<p>Θετικές πρωτογενείς επιπτώσεις (αλλά μικρότερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1, λόγω μικρότερης έκτασης σχετικών παρεμβάσεων) από την υλοποίηση έργων αναπλάσεων, περιβαλλοντικών αποκαταστάσεων, ανάδειξης περιβαλλοντικών πόρων κτλ.</p> <p>Επιπλέον, δευτερογενείς θετικές επιπτώσεις εξαιτίας της ανάπτυξης της λειτουργικής ανάσχεσης της κλιματικής αλλαγής και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της (αλλά μικρότερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1).</p> <p>Οι θετικές επιπτώσεις αντισταθμίζονται από αρνητικές επιπτώσεις από την κατασκευή νέων οδικών τμημάτων και την ενίσχυση των επιχειρήσεων και της παραγωγικής δραστηριότητας (μεγαλύτερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1).</p>
Ατμόσφαιρα	<p>Συνεχής βραδεία υποβάθμιση ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος.</p>	<p>Ισχυρές θετικές επιπτώσεις από την αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης των κτιριακών εγκαταστάσεων η οποία συνεπάγεται εξοικονόμηση ενέργειας και συνεπώς μειωμένη χρήση ορυκτών καυσίμων και ελαττωμένων εκπομπών αερίων ρύπων.</p> <p>Επιπλέον θετικές επιπτώσεις εξαιτίας άλλων παρεμβάσεων όπως είναι ο εκσυγχρονισμός των ΜΜΜ, οι στοχευμένες δράσεις των ΣΒΑΑ και ΟΧΕ κτλ.</p> <p>Ασθενείς αρνητικές επιπτώσεις από την σχετικά περιορισμένη (συγκριτικά' με το Σενάριο 2) αύξηση του μεταφορικού έργου</p>	<p>Οι θετικές επιπτώσεις από την αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης των κτιριακών εγκαταστάσεων, αναιρούνται από τις αρνητικές επιπτώσεις από την αύξηση του μεταφορικού έργου μέσω της αναβάθμισης του οδικού δικτύου και την κατασκευή νέων τμημάτων (σημαντικά μεγαλύτερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1 και την μεγαλύτερη επιβάρυνση στην ποιότητα της ατμόσφαιρας λόγω μεγαλύτερης ενίσχυσης των επιχειρήσεων και της παραγωγικής δραστηριότητας (έναντι του Σεναρίου 1).</p>

Τομέας ελέγχου	Βασικό Σενάριο	Σενάριο 1 (Προτεινόμενο Σενάριο)	Σενάριο 2 (Εναλλακτικό Σενάριο)
Κλίμα - Κλιματική Αλλαγή	Συνεχής και αυξανόμενη εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου, τόσο άμεσα (λόγω του των υφιστάμενων παραγωγικών και συγκοινωνιακών διαδικασιών και υποδομών), όσο και έμμεσα λόγω της χαμηλής ενεργειακής απόδοσης των κτιριακών εγκαταστάσεων.	μέσω της αναβάθμισης του οδικού δικτύου και την κατασκευή νέων τμημάτων. Ισχυρές θετικές επιπτώσεις από την αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης των κτιριακών εγκαταστάσεων. Επιπλέον θετικές επιπτώσεις εξαιτίας άλλων παρεμβάσεων όπως είναι ο εκσυγχρονισμός των ΜΜΜ, οι παρεμβάσεις σε χώρους αστικού πρασίνου, οι στοχευμένες δράσεις των ΣΒΑΑ και ΟΧΕ κτλ. Ασθενείς αρνητικές επιπτώσεις από την σχετικά περιορισμένη (συγκριτικά με το Σενάριο 2) αύξηση του μεταφορικού έργου μέσω της αναβάθμισης του οδικού δικτύου και την κατασκευή νέων τμημάτων.	Οι θετικές επιπτώσεις από την αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης των κτιριακών εγκαταστάσεων, αναιρούνται μερικώς από τις αρνητικές επιπτώσεις από την αύξηση του μεταφορικού έργου μέσω της αναβάθμισης του οδικού δικτύου και την κατασκευή νέων τμημάτων (σημαντικά μεγαλύτερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1) και την μεγαλύτερη επιβάρυνση στην ποιότητα της ατμόσφαιρας λόγω μεγαλύτερης ενίσχυσης των επιχειρήσεων και της παραγωγικής δραστηριότητας (έναντι του Σεναρίου 1).
Θόρυβος	Επιπτώσεις αναμένονται σημειακά-τοπικά, που σταθμίζονται χαμηλά στον ευρύτερο χώρο.	Μολονότι αναμένονται μικρότερης κλίμακας θετικές επιπτώσεις σε σχέση με το Σενάριο 2, καθώς δεν επιτυγχάνεται η βέλτιστη συγκοινωνιακή διασύνδεση (η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα την ελαχιστοποίηση του χρόνου λειτουργίας των οχημάτων) και δεν ελαχιστοποιούνται οι χρονοαποστάσεις, εντούτοις αναμένονται και μικρότερες αρνητικές από την μικρότερη αύξηση του μεταφορικού έργου και των παραγωγικών εγκαταστάσεων.	Επιπτώσεις αναμένονται τοπικά, που αντισταθμίζονται στον ευρύτερο χώρο από την καλύτερη βέλτιστη συγκοινωνιακή διασύνδεση και την μείωση των χρονοαποστάσεων. Ωστόσο, αναμένονται και τοπικές αρνητικές επιπτώσεις από την αύξηση του μεταφορικού έργου και των παραγωγικών εγκαταστάσεων (σημαντικά μεγαλύτερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1).
Υδάτινοι Πόροι	Συνεχής και αυξανόμενη ποιοτική και ποσοτική υποβάθμιση των υδάτινων πόρων (απώλειες υδρευτικών δικτύων, ανεπεξέργαστα υγρά απόβλητα, μη εκτέλεση έργων σχετικών με το ΣΔΚΠ κτλ).	Ισχυρές θετικές επιπτώσεις από την υλοποίηση παρεμβάσεων αναβάθμισης – συμπλήρωσης υφιστάμενων δικτύων ύδρευσης και κατασκευή νέων, υλοποίηση υποδομών επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και ανάπτυξη αντιπλημμυρικών έργων. Ασθενείς αρνητικές επιπτώσεις από την σχετικά περιορισμένη (συγκριτικά με το Σενάριο 2) κατασκευή νέων οδικών τμημάτων	Οι επιπτώσεις θα είναι θετικές αλλά μικρότερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1, καθώς μολονότι περιλαμβάνονται ίδιες έκτασης παρεμβάσεις σε δίκτυα ύδρευσης, υποδομές επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και αντιπλημμυρικά έργα, αντίθετα περιλαμβάνεται εκτενέστερη κατασκευή νέων οδικών τμημάτων.

Τομέας ελέγχου	Βασικό Σενάριο	Σενάριο 1 (Προτεινόμενο Σενάριο)	Σενάριο 2 (Εναλλακτικό Σενάριο)
		δεδομένου ότι κάποιες χαράξεις υποδομών διατρέχουν περιοχές με υδατορρέματα και υδάτινους αποδέκτες.	
Τοπίο	Συνεχής βραδεία υποβάθμιση λόγω έλλειψης κατάλληλων παρεμβάσεων (αναπλάσεων, περιβαλλοντικών αποκαταστάσεων, ανάδειξης περιβαλλοντικών πόρων κτλ).	Θετικές επιπτώσεις από την υλοποίηση παρεμβάσεων αστικών αναπλάσεων, υλοποίηση περιβαλλοντικά φιλικών δράσεων και υποδομών σε περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος, ανάπτυξη αντιδιαβρωτικών έργων κτλ.. Ασθενείς αρνητικές επιπτώσεις από την σχετικά περιορισμένη (συγκριτικά' με το Σενάριο 2) κατασκευή νέων οδικών τμημάτων και την ενίσχυση των επιχειρήσεων και της παραγωγικής δραστηριότητας.	Θετικές επιπτώσεις (ίδιας έκτασης με εκείνες του Σεναρίου 1) από την υλοποίηση παρεμβάσεων αστικών αναπλάσεων, υλοποίηση περιβαλλοντικά φιλικών δράσεων και υποδομών σε περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος, ανάπτυξη αντιδιαβρωτικών έργων κτλ.. Οι θετικές επιπτώσεις αντισταθμίζονται από αρνητικές επιπτώσεις από την κατασκευή νέων οδικών τμημάτων και την ενίσχυση των επιχειρήσεων και της παραγωγικής δραστηριότητας (μεγαλύτερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1).
Έδαφος	Συνεχής βραδεία υποβάθμιση λόγω επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής, ελλείψεις στις υποδομές επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και στις υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων μικρής κλίμακας, μη υλοποίηση απαραίτητων αντιπλημμυρικών έργων κτλ.	Θετικές επιπτώσεις από την υλοποίηση έργων αναπλάσεων, υποδομών επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και αντίστοιχες διαχείρισης απορριμμάτων μικρής κλίμακας, αντιπλημμυρικών και αντιδιαβρωτικών έργων κτλ.. Ασθενείς αρνητικές επιπτώσεις από την σχετικά περιορισμένη (συγκριτικά' με το Σενάριο 2) κατάληψη εδαφών από την κατασκευή νέων οδικών τμημάτων και την ενίσχυση των επιχειρήσεων και της παραγωγικής δραστηριότητας.	Θετικές επιπτώσεις (ίδιας έκτασης με εκείνες του Σεναρίου 1) από την υλοποίηση έργων αναπλάσεων, υποδομών επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και αντίστοιχες διαχείρισης απορριμμάτων μικρής κλίμακας, αντιπλημμυρικών και αντιδιαβρωτικών έργων κτλ.. Οι θετικές επιπτώσεις αντισταθμίζονται από αρνητικές επιπτώσεις από την κατασκευή νέων οδικών τμημάτων και την ενίσχυση των επιχειρήσεων και της παραγωγικής δραστηριότητας (μεγαλύτερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1).
Πληθυσμός Κοινωνικοοικονομικό Περιβάλλον	Συνεχής βραδεία υποβάθμιση λόγω επιπτώσεων της πανδημίας, ελλείψεις σε υποδομές και παραγωγική διαδικασία, μη υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας, αστοχίες του συγκοινωνιακού δικτύου κτλ.	Οι επιπτώσεις θα είναι θετικές, καθώς αναμένεται βιώσιμη αύξηση του πληθυσμού, βελτίωση της προσβασιμότητας, άμβλυση των επιπτώσεων της πανδημίας, αντιμετώπιση των ελλείψεων σε υποδομές και παραγωγική διαδικασία, αντιμετώπιση των	Οι επιπτώσεις θα είναι θετικές σε κάθε περίπτωση, καθώς αναμένεται βιώσιμη αύξηση του πληθυσμού, βελτίωση της προσβασιμότητας, άμβλυση των επιπτώσεων της πανδημίας, αντιμετώπιση των ελλείψεων σε υποδομές και παραγωγική

Τομέας ελέγχου	Βασικό Σενάριο	Σενάριο 1 (Προτεινόμενο Σενάριο)	Σενάριο 2 (Εναλλακτικό Σενάριο)
		ελλείψεων σε υποδομές και πρόσβαση σε εργασία, εκπαίδευση, αγορές, υπηρεσίες, αναψυχή, τόνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων, της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας που σχετίζονται με τις παρεμβάσεις του ΕΠ.	διαδικασία, αντιμετώπιση των ελλείψεων σε υποδομές και πρόσβαση σε εργασία, εκπαίδευση, αγορές, υπηρεσίες, αναψυχή, τόνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων, της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας που σχετίζονται με τις παρεμβάσεις του ΕΠ. Ωστόσο μολονότι οι θετικές οικονομικές επιπτώσεις είναι μεγαλύτερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1, οι αντίστοιχες κοινωνικές είναι μικρότερες.
Ανθρώπινη Υγεία	Συνεχής βραδεία υποβάθμιση λόγω επιπτώσεων της πανδημίας, ελλείψεις στις υποδομές και κυρίως στην πρόσβαση σε υποδομές υγείας, αστοχίες του συγκοινωνιακού δικτύου, ελλείψεις στις υποδομές επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και στις υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων μικρής κλίμακας, μη υλοποίηση απαραίτητων αντιπλημμυρικών έργων κτλ.	Οι επιπτώσεις αναμένεται να είναι έντονα θετικές, καθώς αναμένεται να υπάρξει αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας, αναβάθμιση των υποδομών και κυρίως διευκόλυνση της πρόσβασης σε υποδομές υγείας, αντιμετώπιση ελλείψεων στις υποδομές επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και στις υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων μικρής κλίμακας, υλοποίηση απαραίτητων αντιπλημμυρικών έργων κτλ.. Επιπλέον, αναμένεται μείωση των ατυχημάτων από την υλοποίηση των προτεινόμενων συγκοινωνιακών παρεμβάσεων και μείωση των χρονοαποστάσεων.	Οι επιπτώσεις θα είναι θετικές αλλά μικρότερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1, καθώς περιλαμβάνονται μικρότερης έκτασης παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας, την αναβάθμιση των υποδομών και κυρίως διευκόλυνση της πρόσβασης σε υποδομές υγείας, κτλ.. Επιπλέον, αναμένεται μείωση των ατυχημάτων από την υλοποίηση των προτεινόμενων συγκοινωνιακών παρεμβάσεων και μείωση των χρονοαποστάσεων (μεγαλύτερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1).
Χρήσεις γης – Υλικά Περιουσιακά Στοιχεία	Συνεχής βραδεία υποβάθμιση λόγω επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής, μη υλοποίησης της ενεργειακής αναβάθμισης των κτηρίων, μη υλοποίηση αναπλάσεων, μη υλοποίησης παρεμβάσεων συμπλήρωσης και αναβάθμισης των υποδομών υγείας και εκπαίδευσης κτλ.	Αναμένονται έντονα θετικές επιπτώσεις στην αξία της ακίνητης περιουσίας στην ευρύτερη περιοχή των προτεινόμενων παρεμβάσεων (αναπλάσεων, αναβάθμισης των υποδομών υγείας και εκπαίδευσης κτλ) (μεγαλύτερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 2). Επιπλέον, αναμένεται αύξηση της αξίας της ακίνητης περιουσίας από την ενεργειακή αναβάθμιση των κτηρίων. Από την κατασκευή νέων οδικών τμημάτων και την ενίσχυση των επιχειρήσεων και της	Αναμένονται έντονα θετικές επιπτώσεις στην αξία της ακίνητης περιουσίας στην ευρύτερη περιοχή των προτεινόμενων παρεμβάσεων (αναπλάσεων, αναβάθμισης των υποδομών υγείας και εκπαίδευσης κτλ). Επιπλέον, αναμένεται αύξηση της αξίας της ακίνητης περιουσίας από την ενεργειακή αναβάθμιση των κτηρίων. Από την κατασκευή νέων οδικών τμημάτων και την ενίσχυση των επιχειρήσεων και της παραγωγικής δραστηριότητας αναμένονται

Τομέας ελέγχου	Βασικό Σενάριο	Σενάριο 1 (Προτεινόμενο Σενάριο)	Σενάριο 2 (Εναλλακτικό Σενάριο)
		παραγωγικής δραστηριότητας αναμένονται μικτές επιπτώσεις, οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις θα είναι θετικές και σε ορισμένες αρνητικές.	μικτές επιπτώσεις, οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις θα είναι θετικές και σε ορισμένες αρνητικές (μεγαλύτερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1).
Πολιτιστική Κληρονομιά	Οι επιπτώσεις θα είναι μάλλον ουδέτερες, μολονότι θα συνεχίσει να υφίσταται το σημερινό ανεπαρκές καθεστώς ανάδειξης, προβολής και αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων της πολιτιστικής κληρονομιάς.	Οι επιπτώσεις θα είναι θετικές, καθώς προβλέπονται δράσεις ανάδειξης, προβολής και αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων της πολιτιστικής κληρονομιάς.	Οι επιπτώσεις θα είναι θετικές (αλλά μικρότερης έκτασης από εκείνες του Σεναρίου 1), καθώς προβλέπονται μικρότερης έκτασης δράσεις ανάδειξης, προβολής και αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επεξήγηση χρωματικής κωδικοποίησης του Πίνακα Αξιολόγησης.

<p>Η συγκεκριμένη λύση εκτιμάται ως εξαιρετικά κατάλληλη υπό τον προτεινόμενο σχεδιασμό και αναμένεται να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις</p>	<p>Η συγκεκριμένη λύση εκτιμάται ως κατάλληλη (με περιορισμένης έκτασης βελτιώσεις στον προτεινόμενο σχεδιασμό) και θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις</p>	<p>Η συγκεκριμένη λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει ουδέτερες ή αβέβαιες επιπτώσεις</p>	<p>Η συγκεκριμένη λύση εκτιμάται ότι με περιορισμένης έκτασης βελτιώσεις στον προτεινόμενο σχεδιασμό θα προκαλούσε μικρής έκτασης αρνητικές επιπτώσεις.</p>	<p>Η συγκεκριμένη λύση εκτιμάται ότι θα προκαλούσε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις ή θα επιδείνωνε υφιστάμενα προβλήματα</p>
---	---	--	---	--

Από τη σύγκριση που προηγήθηκε στον **Πίνακα 5-4** προκύπτει πως το Βασικό και το Εναλλακτικό Σενάριο είναι σαφώς δυσμενέστερα από περιβαλλοντικής άποψης από το Προτεινόμενο Σενάριο.

Για να γίνει καλύτερα αντιληπτή η συνολική σύγκριση των Σεναρίων που εξετάστηκαν, ακολούθως θα αποδοθεί μία ενδεικτική βαθμολόγηση των Σεναρίων, έτσι ώστε να παρουσιαστεί ποσοτικοποιημένη η αναλυτική σύγκριση του **Πίνακα 5-4**. Για τον λόγο αυτό η κλίμακα χρωματικής κωδικοποίησης του **Πίνακα 5-4** αντιστοιχείται στους βαθμούς έντασης της περιβαλλοντικής επίπτωσης, όπως παρουσιάζεται παρακάτω. Το δυσμενέστερο Σενάριο είναι εκείνο που θα συγκεντρώσει το μεγαλύτερο άθροισμα των βαθμολογιών στον **Πίνακα 5-5**.

1	2	3	4	5
Η συγκεκριμένη λύση εκτιμάται ως εξαιρετικά κατάλληλη υπό τον προτεινόμενο σχεδιασμό και αναμένεται να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις	Η συγκεκριμένη λύση εκτιμάται ως κατάλληλη (με περιορισμένης έκτασης βελτιώσεις στον προτεινόμενο σχεδιασμό) και θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις	Η συγκεκριμένη λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει ουδέτερες ή αβέβαιες επιπτώσεις	Η συγκεκριμένη λύση εκτιμάται ότι με περιορισμένης έκτασης βελτιώσεις στον προτεινόμενο σχεδιασμό θα προκαλούσε μικρής έκτασης αρνητικές επιπτώσεις.	Η συγκεκριμένη λύση εκτιμάται ότι θα προκαλούσε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις ή θα επιδείνωνε υφιστάμενα προβλήματα

Πίνακας 5-5: Ενδεικτική βαθμολόγηση των εναλλακτικών λύσεων του ΕΠ Κρήτης 2021-2027

Περιβαλλοντικοί παράμετροι	Βασικό Σενάριο	Σενάριο 1 (Προτεινόμενο Σενάριο)	Σενάριο 2 (Εναλλακτικό Σενάριο)
Βιοποικιλότητα - Χλωρίδα - Πανίδα	5	2	3
Ατμόσφαιρα	5	1	3
Κλίμα - Κλιματική Αλλαγή	5	1	3
Θόρυβος	4	2	2
Υδάτινοι Πόροι	5	1	2
Τοπίο	4	2	3
Έδαφος	4	2	3
Πληθυσμός Κοινωνικοοικονομικό Περιβάλλον	3	1	1
Ανθρώπινη Υγεία	4	1	2
Χρήσεις γης - Υλικά Περιουσιακά Στοιχεία	4	2	2
Πολιτιστική Κληρονομιά	3	1	2
Άθροισμα	46	16	26

Από τη βαθμολόγηση που παρουσιάστηκε στον **Πίνακα 5-5** προκύπτει πως το Βασικό και το Εναλλακτικό Σενάριο είναι σαφώς δυσμενέστερα από περιβαλλοντικής άποψης από το Προτεινόμενο Σενάριο.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι κατά τη διαδικασία της σύγκρισης των εναλλακτικών σεναρίων καταβλήθηκε προσπάθεια, έτσι ώστε να παρουσιαστούν αντικειμενικά οι απόψεις για τις σημαντικές επιπτώσεις και για την επίδραση των χαρακτηριστικών των σεναρίων σε σχέση με τους θεματικούς τομείς και τις δράσεις σε αυτούς. Η ποιοτική σύγκριση των Σεναρίων που παρουσιάστηκε στο **Πίνακα 5-4** επιτυγχάνει μία αντικειμενική προσέγγιση στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των εξεταζόμενων Σεναρίων, βάσει κοινά αποδεκτών επιστημονικών αρχών. Αντίθετα, όσο αφορά στην ποσοτικοποιημένη σύγκριση των επιπτώσεων των Σεναρίων είναι εμφανές ότι το εγχείρημα είναι αυξημένης πολυπλοκότητας και αξιοσημείωτου όγκου, καθώς δεν υφίσταται αντικειμενικά αποδεκτή μεθοδολογία ποσοτικής αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, η βαθμολόγηση της περιβαλλοντικής απόδοσης των εξεταζόμενων σεναρίων έχει ενδεικτικό χαρακτήρα και παρατίθεται για να βοηθήσει τον αναγνώστη να αποκομίσει μία συνολική ενδεικτική εικόνα για την αξιολόγηση των Σεναρίων βάσει περιβαλλοντικών στόχων και κριτηρίων.

5.4 ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΠ

Από τη σύγκριση που προηγήθηκε στον **Πίνακα 5-4** προκύπτει πως το Βασικό και το Εναλλακτικό Σενάριο είναι σαφώς δυσμενέστερα από περιβαλλοντικής άποψης από το Προτεινόμενο Σενάριο.

Από τη σύγκριση του **Προτεινόμενου Σεναρίου (Σενάριο 1)** με το **Βασικό Σενάριο** προκύπτει ότι:

- Το Προτεινόμενο Σενάριο είναι ευμενέστερο του Βασικού Σεναρίου όσον αφορά σε όλες τις περιβαλλοντικές παραμέτρους. Αναλυτικότερα, στις εξής:
  - Βιοποικιλότητα – Χλωρίδα – Πανίδα
  - Ατμόσφαιρα
  - Κλίμα - Κλιματική Αλλαγή
  - Θόρυβος
  - Υδάτινοι Πόροι
  - Τοπίο
  - Έδαφος
  - Πληθυσμός – Κοινωνικοοικονομικό Περιβάλλον
  - Ανθρώπινη Υγεία
  - Χρήσεις γης – Υλικά Περιουσιακά Στοιχεία
  - Πολιτιστική Κληρονομιά

Από τη σύγκριση του **Προτεινόμενου Σεναρίου (Σενάριο 1)** με το **Εναλλακτικό Σενάριο (Σενάριο 2)** προκύπτει ότι:

- Το Προτεινόμενο Σενάριο είναι ευμενέστερο του Εναλλακτικού Σεναρίου όσον αφορά στις περισσότερες περιβαλλοντικές παραμέτρους. Αναλυτικότερα, στις εξής:
  - Βιοποικιλότητα – Χλωρίδα – Πανίδα

- Ατμόσφαιρα
  - Κλίμα - Κλιματική Αλλαγή
  - Υδάτινοι Πόροι
  - Τοπίο
  - Έδαφος
  - Ανθρώπινη Υγεία
  - Πολιτιστική Κληρονομιά
- Το Προτεινόμενο Σενάριο δεν είναι δυσμενέστερο του Εναλλακτικού Σεναρίου όσον αφορά οποιαδήποτε περιβαλλοντική παράμετρο.
  - Το Προτεινόμενο Σενάριο είναι ισοδύναμο του Βασικού Εναλλακτικού όσον αφορά στις εξής περιβαλλοντικές παραμέτρους:
    - Θόρυβος
    - Πληθυσμός – Κοινωνικοοικονομικό Περιβάλλον
    - Χρήσεις γης – Υλικά Περιουσιακά Στοιχεία

Επιπλέον, από την ενδεικτική βαθμολόγηση των Σεναρίων, έτσι ώστε να παρουσιαστεί ποσοτικοποιημένη η αναλυτική σύγκριση του **Πίνακα 5-4**, που παρουσιάζεται στον **Πίνακα 5-5** είναι εμφανές ότι το Προτεινόμενο Σενάριο (Σενάριο 1), υπερτερεί (βάσει περιβαλλοντικών κριτηρίων και στόχων) τόσο του Βασικού Σεναρίου, όσο και του Εναλλακτικού Σεναρίου (Σενάριο 2).

Στα κεφάλαια που ακολουθούν αναλύονται και αξιολογούνται οι επιπτώσεις και τα αντίστοιχα μέτρα αντιμετώπισης τους που αφορούν στην υλοποίηση του Προτεινόμενου Σεναρίου, βάσει των προδιαγραφών της νομοθεσίας.